

Warszawa, 27-06-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

V.511.719.2022.EG

**Pani
Magdalena Rzeczkowska
Minister Finansów
via ePUAP**

Wielce Szanowna Pani Minister,

w nawiązaniu do skarg obywateli, ale także zapytań medialnych kierowanych do mojego Biura, pragnę uprzejmie zwrócić uwagę na zagadnienie o charakterze generalnym, dotyczące podatku od zysków kapitałowych, nazywanego w dyskursie publicystycznym „podatkiem Belki”.

Z analizy napływających do mnie skarg jednoznacznie wynika, że szybki poziom wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych powoduje coraz większe zaniepokojenie wśród obywateli. W czasach dwucyfrowej inflacji (w maju inflacja w Polsce wynosiła 13,9%)¹, przy obecnym oprocentowaniu lokat, w dobie kryzysu związanego z pandemią Covid-19 oraz wojny w Ukrainie, opodatkowanie zysków kapitałowych stanowi istotne obciążenie fiskalne dla gospodarstw domowych. Skarżący podkreślają,

---

¹ Komunikat Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 czerwca 2022 r. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-w-maju-2022-roku,2,127.html>

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
bip.brpo.gov.pl

że obecnie obowiązujący „podatek Belki” wpływa negatywnie na chęć oszczędzania i gromadzenia przez nich kapitału, w szczególności na lokatach i kontach oszczędnościowych, ale także na chęć inwestowania. Problem przede wszystkim dotyczy grupy mniej zamożnych obywateli, którzy niejednokrotnie wskazują, że wskazany podatek pobierany jest od środków, uprzednio już opodatkowanych z racji tego, że są to zwykle dochody uzyskane z pracy, emerytury czy renty.

W praktyce obowiązująca danina postrzegana jest przez skarżących jako „kara” za oszczędzanie kapitału. Obywatele alarmują, że w obecnej sytuacji oszczędzanie staje się nieadekwatne w stosunku do rzeczywistej utraty wartości pieniądza.

W tym kontekście pragnę przypomnieć, że podatek od zysków kapitałowych został wprowadzony do porządku prawnego w 2002 r., z inicjatywy ówczesnego Ministra Finansów. Miało to być rozwiązanie tymczasowe, a funkcjonuje już 20 lat.

W uzasadnieniu do projektu Ustawy nowelizującej² wskazywano, iż głównym celem procedowanej zmiany jest zwiększenie wpływów do budżetu państwa z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w trudnej sytuacji dochodowej państwa w latach 2001-2002. Akcentowano również, że proponowane opodatkowanie niektórych dochodów kapitałowych nie powinno spowodować zaprzestania oszczędzania.

Na mocy Ustawy nowelizującej doszło do wprowadzenia istotnych zmian w ustawie o PIT³, polegających między innymi na uchyleniu dotychczasowego zwolnienia przedmiotowego, które zakładało, że wolne od podatku były odsetki od wkładów oszczędnościowych i środków na rachunkach bankowych, z wyjątkiem rachunków bankowych utrzymywanych w związku z prowadzoną pozarolniczą działalnością gospodarczą.⁴ Ponadto, wprowadzono opodatkowanie zryczałtowanym podatkiem dochodowym, w wysokości 20% uzyskanego przychodu, odsetek i innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku podatnika lub w innych

---

² Ustawa z dnia 21 listopada 2001 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dziennik Ustaw z 2001 r., numer 134, pozycja 1509; dalej: „Ustawa nowelizująca”).

³ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (ówczesny Dziennik Ustaw z 2000 r., numer 14, pozycja 176, ze zm.; dalej: „ustawa o PIT”).

⁴ Z dniem 1 marca 2002 r. doszło do uchylenia artykułu 21 ustęp 1 punkt 5 na mocy artykułu 1 punkt 1 litera a) tiret drugie Ustawy nowelizującej.

formach oszczędzania, przechowywania lub inwestowania, prowadzonych przez podmiot uprawniony na podstawie odrębnych przepisów.⁵

Następnie w 2004 r. wprowadzono modyfikacje odnoszące się do regulacji przychodów z kapitałów pieniężnych opodatkowanych w sposób zryczałtowany. Wprowadzono jednolitą 19% stawkę podatkową dla tych przychodów, a także rozszerzono zakres przedmiotowy opodatkowania na dochody kapitałowe pochodzące z innych form inwestycji (między innymi w papiery wartościowe)⁶.

W tym kontekście pragnę podkreślić, że od lat w przestrzeni publicznej obecna jest dyskusja na temat zasadności dalszego funkcjonowania podatku od zysków kapitałowych. Temat ten był wielokrotnie poruszany w interpelacjach poselskich⁷, petycjach⁸, czy listach otwartych, w których niezmiennie pojawiają się sugestie dotyczące konieczności wprowadzenia zmian w zakresie tej instytucji.

Dodać również należy, że Trybunał Konstytucyjny badał zgodność z ustawą zasadniczą omawianej regulacji. W ocenie Trybunału przepisy uchylające zwolnienie od podatku między innymi odsetek od oszczędności i środków zgromadzonych na rachunkach bankowych oraz wprowadzające opodatkowanie odsetek zryczałtowanym podatkiem dochodowym są zgodne z zasadą demokratycznego państwa prawnego oraz z zasadą równości⁹. Trybunał uznał, że ustawodawca – w trudnej sytuacji dochodowej budżetu państwa – był uprawniony do zniesienia zwolnienia. Likwidacja zaś dotychczasowego zwolnienia była równoznaczna z powrotem do zasady powszechności opodatkowania wszystkich dochodów (przychodów), obowiązującej w systemie opodatkowania dochodów uzyskiwanych przez osoby fizyczne.¹⁰

Oczywiście, mam pełną świadomość, że poruszona przez mnie materia dotyczy sfery, w której ustawodawca dysponuje daleko idącą swobodą w kształtowaniu systemu

---

⁵ Na podstawie artykułu 1 pkt 9 litera a) tiret drugie Ustawy nowelizującej dodano pkt 1b do artykułu 30 ust. 1 ustawy o PIT.

⁶ Z dniem 1 stycznia 2004 r. do ustawy o PIT dodano artykuł 30a i 30b na mocy artykułu 1 pkt 27 ustawy z dnia 12 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dziennik Ustaw z 2003 r., numer 202, pozycja 1956).

⁷ Na przykład: interpelacja z dnia 6 lipca 2020 r. (numer 8588).

⁸ Petycja z dnia 16 kwietnia 2020 r. (numer BKSP-145-IX-118/20).

⁹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lutego 2002 r., sygn. K 47/01.

¹⁰ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 maja 2002 r., sygn. K 6/02.

podatkowego i jest uprawniony do stanowienia prawa odpowiadającego założonym celom politycznym i gospodarczym. Niemniej jednak w związku z napływającymi do mojego Biura prośbami o interwencję w tej kwestii, na podstawie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich¹¹, zwracam się do Pani Minister o przedstawienie stanowiska co do zasadności wprowadzenia zmian legislacyjnych, polegających na likwidacji podatku od zysków kapitałowych, ewentualnie ograniczenia jego zakresu zastosowania lub obniżenia stawki tego podatku. W szczególności proszę o ustosunkowanie się do zasadności opodatkowania zysków kapitałowych w przypadku „zwykłych obywateli” w związku z szybującą inflacją.

Łączę wyrazy szacunku,

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
/-podpisano elektronicznie/

---

¹¹ Artykuł 16 ustęp 2 punkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dziennik Ustaw z 2020 r., pozycja 627, ze zmianami).